

17. helluntain jälkeinen viikko, lauantai

Päivän epistola

(1. Kor. 14: 20 – 25)

”Veljet, älkää olko ajatuksiltanne lapsia. Pahuudessa olkaa kehittymättömiä, ajattelussanne aikuisia. Lain kirjassa sanotaan: - Oudoilla kielillä ja vieraiden huulilla olen puhuva tälle kansalle, eikä se sittenkään kuuntele minua, sanoo Herra. Outoja kieliä ei siis ole tarkoitettu merkiksi uskoville, vaan niille, jotka eivät usko; profetoiminen sen sijaan ei ole merkinä epäuskoisille vaan uskoville. Jos seurakunnan yhteisessä kokouksessa kaikki puhuisivat kielillä ja sinne tulisi ulkopuolisia tai epäuskoisia, he varmasti sanoisivat, että te olette järjiltänne. Jos sen sijaan kaikki profetoisivat ja joku epäuskoinen tai ulkopuolinen tulisi paikalle, hän joutuisi kaikkien koeteltavaksi ja tutkittavaksi ja hänen sydämensä salaisuudet paljastuisivat. Silloin hän heittäytyisi kasvoilleen maahan, rukoilisi Jumalaa ja tunnustaisi: ”Jumala on todella teidän kanssanne.”

Ennen tämänpäiväistä tekstiä Paavali käsitteli laajasti kielillä puhumista ja profetoimista seurakunnan kokouksessa. Hän ei kieltänyt kielillä puhumista, mutta toi esille siihen liittyviä ongelmia. Profetoimisen hän totesi rakentavan seurakuntaa.

”Lain kirjassa sanotaan” ja siitä oleva lainaus on profeetta Jesajan kirjasta (Jes. 28: 11 -12). ”Lain kirja” on tässä kohdassa osittain harhaanjohtava, sillä yleensä sillä viitataan viiteen Mooseksen kirjaan. Nyt Paavali poikkeuksellisesti tässä kohdassa tarkoittaa yleensä Vanhan testamentin kirjoja. Jesajan kirjassa tässä kohdassa Jerusalemin viisaat torjuvat profeetan ilmoituksen.

Oudot kielet ovat merkkejä ulkopuolisille ja epäuskoisille, profetoiminen (voimakas opetus) merkinä uskoville. Ulkopuolinen pitäisi outona, jos kaikki seurakunnan kokouksessa puhuisivat vieraita kieliä. Profetoiminen merkitsisi ulkopuoliselle kokemusta Jumalan läsnäolosta seurakunnassa. Tässä on Paavalin voimakas kannanotto profetoimisen puolesta ja kritiikkiä kielillä puhumisesta.

Päivän evankeliumi

(Matt. 25: 1 – 13)

”Herra esitti seuraavan vertauksen: ”Silloin taivasten valtakunta on oleva tällainen. Oli kymmenen morsiusneitoa, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät sulhasta vastaan. Viisi heistä oli tyhmää ja viisi viisasta. Tyhmät ottivat lamppunsa mutta eivät varanneet mukaansa öljyä. Viisaat sitä vastoin ottivat lampun lisäksi mukaansa öljyastian. Kun sulhanen viipyi, heitä kaikkia alkoi väsyttää ja he nukahtivat. Mutta keskellä yötä kuului huuto: ”Ylkä tulee! Menkää häntä vastaan.” Silloin kaikki morsiusneidot heräsivät ja panivat lamppunsa kuntoon. Tyhmät sanoivat viisaille: ”Antakaa meille vähän öljyä, meidän lamppumme sammuvat.” Mutta viisaat vastasivat: ”Emme me voi, ei se riitä meille kaikille. Menkää ostamaan kauppiailta. Mutta kun he olivat ostamassa öljyä, sulhanen tuli. Ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssaan häätaloon, ja ovi suljettiin. Jonkin ajan kuluttua toisetkin saapuivat sinne ja huusivat: ”Herra, Herra, avaa meille!” Mutta hän vastasi: ”Totisesti, minä en tunne teitä.” ”Valvokaa siis, sillä te ette tiedä päivää ettekä hetkeä.”

Muilta evankelistoilta tätä kertomusta ei löydy. Voi olla, että Luukkaan eräs maininta voisi viitata johonkin tällaiseen (Luuk. 12: 35 – 38). Tämä on kuitenkin rinnakkaiskertomus juuri edellä olleeseen kertomukseen hyvistä ja huonoista palvelijoista, joka luettiin 11. helluntain jälkeisenä perjantaina (Matt. 24: 45 – 51). Nyt Jeesus kertoo maskuliinisesta palvelijakertomuksesta feminiinisen morsiusneitokertomuksen. Me emme kertomuksesta voi päätellä, minkälaisesta avioliitosta tässä on kysymys. Keskeistä on valmistautuminen lopun aikaan. Seurakunta ei saa menettää toivoa eikä kärsivällisyyttä.

Kymmenen neitsyttä ovat kymmenen opetuslasta (vrt. 2. Kor. 11: 2). Viisaille ja tyhmille on useita esimerkkejä Matteuksella (Matt. 7: 24, 26; 10: 16; 23: 17, 19; 24: 45). Viisaus on nyt sitä viisautta, miten valmistaudutaan käytännössä pelastukseen. Sulhasen viipyminen on Kristuksen toisen tulemisen viipymistä, sen vaarana on rakkauden kylmeneminen (Matt. 24: 12). Täydellinen valppaus ei ole niin tärkeää kuin varustautuminen. Nukahtaminen ei ollut ongelma, mutta öljyn puute oli. Vertauksessa sulhasta odottavat eivät tiedä Hänen tulemisensa tarkkaa hetkeä. Tämä koskee siis Kristuksen toisen tulemisen aikaa, jota ei tiedetä.

Lamppuja tarvittiin kulkueessa. Sulhanen oli tulossa morsiamensa vanhempien talosta ja menossa omaan taloonsa. Tähän kulkueeseen kaikki ottaisivat osaa. Joissakin vanhoissa käsikirjoituksissa teksti on muodossa: ”ottivat lamppunsa ja lähtivät sulhasta ja morsianta vastaan”. Morsiamen pois jättäminen tekstistä osoittaa ajatusta, että sulhanen on tässä Messias. Kyse ei ole tavallisesta hääparista.

Kreikkalaisessa maailmassa tämän vertauksen tulkinta painottuu erilaila. Tekstissä mainittu öljy on

oliiviöljyä. Sanat armo ja öljy ovat kreikankielessä lähes samat. Varhaisen kirkon tulkinnassa tämä vertaus nähdään voimakkaana kehotuksena toteuttaa armoa käytännössä antamalla almuja. Tyhmät eivät olleet antaneet almuja ja Kristuksen tullessa heillä ei ole enää mahdollisuutta almujen antamiseen tai tarkemmin, katumukseen. Viisaat olivat niitä, jotka olivat osoittaneet rakkautta auttamalla niitä, jotka apua tarvitsevat.

”Sulhanen viipyi.” Viipyi tarkoittaa sitä, että lopun aikaa siirretään myöhemmäksi.

”Heitä kaikkia alkoi väsyttää ja he nukahtivat” tarkoittaa kuolemista tässä ajassa. Tämä kuolema koskee niin oikein kuin väärin eläneitä ihmisiä. Huuto keskiyöllä viittaa Kristuksen toiseen tulemiseen. Huomionarvoista on, että ylösnousemus koskee kaikkia ihmisiä.

Sulhanen on arvaamaton, Hän tuli keskiyöllä. Sen takia Kirkko kehottaa myös valppauteen. Öljy tässä yhteydessä tarkoittaa hyviä töitä, toimintaa pelastuksen eteen. Viisaat morsiusneidot voisivat auttaa, jos siihen olisi mahdollisuutta. Mutta jos toinen ei ole valmis pelastukseen, niin silloin toinen ei akuutissa tilanteessa voi enää auttaa. Kristuksen toiseen tulemiseen on valmistauduttava. Sama teema toteutuu myös kertomuksessa rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta, jossa Kristuksen sanojen mukaan kuilu erottaa ihmiset toisistaan (vrt. Luuk. 16: 26).

Kertomuksen pääpaino on suljetuissa ovissa. Pääsy häähuoneeseen, taivasten valtakuntaan, ei ole automaattisesti kaikille auki. Sinne on valmistauduttava. ”Totisesti, minä en tunne teitä” kertoo jo tuomiosta.

Viimeisenä on kehoitus valvomiseen eli valmistautumiseen. Sama kehoitus löytyy muualtakin evankeliumeista (Matt. 24: 42; Luuk. 12: 40).

Ortodoksisen kirkon jumalanpalveluselämässä on vaikuttava veisu, joka perustuu tähän kertomukseen ja tätä kertomusta edeltävään kertomukseen, joka kertoo hyvistä ja huonoista palvelijoista (Matt. 24: 45 – 51). Tämä veisu lauletaan Suuren viikon maanantain, tiistain ja keskiviikon aamupalveluksessa: ”Katso, Ylkä tulee puoliyössä, ja autuas on se palvelija, jonka hän valveilta löytää...”.